

Urxente!

Nacionalidade histórica atlántica, confín dos verdes castros, precisa sen demora

TÉCNICAS DE SUPERVIVENCIA

**Enviar a: Parlamento de Galicia.
Rúa do Hórreo 63. Santiago de Compostela**

A foto que fala

O trasno Escándalo, pero menos

Daniel López Muñoz

A raíz da morte de catro rapazas nunha festa de Halloween á americana, con disfraces e disc-jockey, escoitamos pola radio un curioso exemplo de *escándalo farisaico*. Ben, é probable que haxa quen xa non entenda que significa iso de *farisaico*. É unha mágoa, e esa ignorancia ten que ver co que quero dicir aquí.

Volvendo á radio, indicaban con sorpresa e indignación que nesas festas non había control; que había menores; que se consumía alcol e substancias varias; que ás veces – ui, ás veces!- hai menores en coma etílico; que o afán de lucro dos empresarios

da noite provoca que se enchan os locais moi por riba do aforo.

Vaia, ten que morrer alguén para que descubramos o único gran modelo de ocio dos nosos adolescentes. Adolescentes que agora van dos 13 aos 35, aproximadamente.

É toda unha descuberta, si. Un descomunal fariseísmo colectivo. O que fomos creando é o que é. Para empezar, un coma etílico con 17 anos e 7 meses non é moito peor ca con 19 anos. E se alguén quere abrir os ollos que pregunte aos médicos de urxencia nas fins de semana, os xoves e outras calendas varias. Si, a cousa foi medrando imparable, como a gran relixión dos nosos días, con devotos e devotas de fe inquebrantable. Son actos de intensa comunión, normalmente arredor do alcohol compartido, necesario para a desinhibición, a inmersión, a relación e a salvación efémera. Algo así. Porque para moitos e moitas non é algo extraordinario, unha escapada, que non tería maior aquel, senón unha forma de vida, ou, aínda máis, o que dá sentido a unhas vidas que lle piden pouco á vida.

Os feitos falan, o fenómeno da persistente inversión horaria ligada á liturxia noctámbula ten bastante de suicida. Non xa polo fígado, senón polos seus efectos culturais como fenómeno de masas. Os especialistas din que esa inversión horaria –ese teimudo castigo aos biorritmos naturais- causa trastornos irreversibles na mente dos máis devotos. Pero, para min, que o efecto máis letal –e máis útil para o sistema- é que crea xeracións case enteiras de mocidade sonámbula, neutralizada para a rebeldía, para o compromiso organizado co país, para a perseverancia e o traballo a prol das boas causas. Nas horas de luz, son zombis. Dunha mediocridade intelectual atroz. As neuronas, sen memoria RAM.

Por suposto que hai intereses lucrativos que reforzan o conto e estimulan esta devoción, pero é deprimente esa morea de zombis. E hai quen pensa que son hábitos *de esquerda*, por aquilo da transgresión. Bosta! Ben ao contrario, son a camada perfecta que o capitalismo liberal necesita.

Editorial Galicia: técnicas para sobrevivir

A Xunta de Galicia acaba de suspender un exame (ver páxinas centrais) e non un exame calquera, senón o dunha materia *troncal*. A materia é nin máis nin menos que a estratexia para facer do galego unha lingua viva e con futuro. Esa é a cuestión na que o Consello de Europa reprende á Xunta de Feijoo cunha mensaxe clara: non se cumpren os mínimos compromisos adquiridos. E así, a Xunta pasa de ser un aliado a ser un atranco na causa da sobrevivencia do mellor legado do noso patrimonio cultural.

A lingua é a mellor metáfora de Galicia. Poderíamos, desde ese gran símbolo, facer un percorrido análogo por todos os aspectos aos que, dalgunha maneira, é necesario aplicar unha estratexia de supervivencia, de mellora na diversidade, de futuro. O noso patrimonio arquitectónico, a paisaxe e o hábitat humano, os nosos recursos naturais, os nosos sectores produtivos, as rías, a historia, as artes, o deseño, a maneira de vivir.

Se a Xunta de Feijoo suspende en lingua, hai que preparase para outros suspensos. E habelos hainos, mesmo cando non haxa tribunal avaliador externo. Galicia necesita un catálogo de técnicas de supervivencia para tempos escuros. Esa é a cuestión e a chamada a todas as forzas vivas, movementos cívicos, tecido social e, tamén, como non, partidos políticos.

Galicia non se cita no discurso sobre a recomposición territorial

Efectivamente é o momento de pasar do “hai que paralos” e “hai que facerlles frente” a propostas construtivas e positivas, firmes no fundamental, dialogantes nos detalles. As forzas políticas e a sociedade debemos poñernos a deseñar ese catálogo de técnicas e estratexias para que Galicia, nacionalidade histórica, sobreviva, sen disolverse, sen facerse o harakiri, sen autodesprezarse un segundo máis.

O momento é crítico porque se está construíndo o marco teórico da recomposición territorial de España. E Galicia xa non é nin citada nos manuais dos recompoñedores, dun e doutro signo.

E o que non se expresa, non existe.

Rumores de esperanza

Xan Guillén

Recordo hai anos que me pediron en Cáritas unha axuda puntual. Tratábase de ir coa furgoneta ata un lugar de Vigo onde ía chegar un camión cargado de sandías e recoller unhas caixas.

Chegamos alí e unha muller maior coordinaba aquilo. Era moi efectiva. Alí estabamos xente de bastantes ONG e asociacións. Esperamos un bocadiño a que chegase o camión e comezou o reparto. A cada asociación tocáballe un número de caixas. En poucos minutos estabamos todos atendidos e de volta. Ese lugar era o banco de alimentos.

Quedei bastante satisfeito da organización daquel lugar ao que non volví. Do ben que nos trataron ás or-

ganizacións e de que coido que todos os que íamos levamos unha cantidade xusta de froita.

Estes días faláron bastante dos bancos de alimentos, xa que lles deron o Premio Príncipe de Asturias. Está ben que coñezamos o labor deste banco. Xusto na época na que se fala do banco malo é bo saber que hai un banco bo.

Por certo, non sei se sabedes que o bispo Munilla considerou inmorais os desafuzamentos. Ben por el. De cando en cando os bispos falan de cousas que preocupan a xente. Oxalá decidisen tomar a vangarda da loita contra certas inxustizas. Por algo hai que comezar.

1

3

2

4

A peneira

1

O 25-S peta na porta das institucións coa voz da rúa. Pedro **GUITIÁN** colleu a mochila e o tren ata o Congreso, desta vez Atocha non foi a rateira da anterior. Xa participara nos 90 na plataforma do "Foro" de E. Punset, que loitaba pola participación cidadá na política contra o monopolio do Estado. De xeonllos ante o mercado, acusan o control da apisonadora dalgúns partidos.

2

Os bispos **CATALÁNS** abstiveronse no rancio documento da Conferencia Episcopal sobre a situación actual. Coma os profetas do Pobo de Deus, proclaman "que o pobo poida expresarse", e isto na liña da doutrina social da Igrexa, que reconece o dereito á independencia dos pobos. Na foto, o Parque Rosalía, en Sant Andreu da Barca (Barcelona), símbolo da acollida catalá a outras culturas.

3

O 15 **COLOMBIA** busca a paz na Habana. En Medellín, paramilitares, guerrilla e narcos asasinaron 30 mulleres en 2 meses. 8.000 mutilados das minas, sen pensión, reciben unha nimia indemnización. Moitos, coma Petro, alcalde de Bogotá, exguerrilleiro, loitan contra a corrupción e a violación dos dereitos humanos. No cárcere transmitiu folgos e ensinoulles a ler aos presos.

4

O **CEIDA** (Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental) ofrece ata o 30 a exposición "Jane Goodall e os chimpancés", no Castelo de Santa Cruz, en Oleiros. Achéganos á evolución do ser humano e á aparición da fala, que non teñen os primates. Aproveitando, podemos visitar "Homínidos e homínidas" no Domus da Coruña.

5

7

6

8

Alfonso Blanco Torrado

5

O 15 e 16 de novembro vaise celebrar na Coruña o congreso “Preparando o noso futuro”. O tema serán os maiores de 65 anos. Esta franxa de idade supón o 23% da nosa poboación. A teleasistencia está a probar un novo aparato, Miavizor, confeccionado pola UDC, para que avise as 24 horas do día, a través de sensores e unha pulseira de alarma. Avisará, por exemplo, dun accidente dun maior, que supoñen o 80% dos sucesos domésticos.

6

O 17 de novembro **UXÍO** García Amor é recoñecido como “Chairego de Honra” polo seu compromiso evanxélico en Vilalba, sempre a prol do pobo, afondando na nosa lingua e símbolos para transmitir a Boa Nova. Músico e poeta, alonga a estela da Escola Poética do Seminario de Mondoñedo. Xa nos 60, estando de mestre neste centro, sementou a paixón pola terra e transmitiulles aos alumnos a nosa literatura.

7

EUSKADI votou contra a demonización do nacionalismo e a violencia, unha aposta polo diálogo de cidadáns, non de súbditos. Na foto, os voceiros do Manifesto en Defensa da Paz, das Liberdades e do Diálogo que asinaron máis de 200 intelectuais galegos no 2001, un sinal desa teimosía pola participación de todos e todas os euskaldúns no destino do pobo, que sempre apoiamos dende aquí.

8

Mentres en Islandia dous terzos da poboación votaba nun referendun pola **CONSTITUCIÓN DOS CIDADÁNS**, que artellaron e consultaron por internet, aquí o núcleo que máis medrou foi o dos votos en branco, os nulos, o grupo de “Escanos en branco” (92.998) e a abstención, que subiu un 6,6%. Os partidos perden. Cartáceo do PSG nas primeiras eleccións da transición.

☼ 27891 CERVO (Lugo)
Teléf.: 982 - 55 78 41 - Fax 982 - 55 78 04
e-mail: sargadelos@sargadelos.com

☼ O CASTRO DE SAMOEDO
15168 Sada (A Coruña)
Teléf.: 981 - 62 09 37/62 02 00
Fax: 981 - 62 38 04
e-mail: ocastro@sargadelos.com

☼ Rúa Nova, 15
15705 SANTIAGO DE COMPOSTELA
Teléf.: 981 - 58 19 05 - Fax 981 - 58 58 88
e-mail: galeriasantiago@sargadelos.com

☼ Real, 56
15003 A CORUÑA
Teléf.: 981 - 22 26 04 - Fax 981 - 22 26 04
e-mail: galeriacoruna@sargadelos.com

☼ Provença, 274 - 278
08008 BARCELONA
Teléf.: 93 - 215 03 68 - Fax 93 - 215 01 79
e-mail: galeriabarcelona@sargadelos.com

☼ Conde Aranda, 2
28001 MADRID
Teléf.: 91 - 310 48 30 - Fax 91 - 310 48 30
e-mail: galeriamadrid@sargadelos.com

 GALERIAS
SARGADELOS

☼ Habana, 12
32003 OURENSE
Teléf.: 988 - 37 09 26 - Fax 988 - 37 09 28

☼ Rubalcava, 30 - 32
15402 FERROL
Teléf.: 981 - 35 37 14 - Fax 981 - 35 37 16
e-mail: ferrol@sargadelos.com

☼ Pza. Sto. Domingo
27001 LUGO
Teléf.: 982 - 22 78 04 - Fax 982 - 24 49 13
e-mail: sargadeloslugo@terra.es

☼ Urzáiz, 17
36201 VIGO
Teléf.: 986 - 22 00 50 - Fax 986 - 22 04 74
e-mail: info@galeriasargadelos.com

☼ Oliva, 24
36001 PONTEVEDRA
Teléf.: 986 - 85 25 84 - Fax 986 - 85 79 18

☼ Pza. de España, 2
27400 MONFORTE DE LEMOS
Teléf.: 982 - 40 26 57 - Fax 982 - 41 60 33
curgal@curgal.com

☼ Conde de Fenosa, 38
32300 O BARCO DE VALDEORRAS
Teléf.: 988 - 32 05 85

☼ Rúa Castela, 52
36980 O GROVE
Teléf.: 986 - 73 09 68 - Fax 986 - 73 23 34
espiroide@yahoo.com

☼ Calvo Sotelo, 8
36580 A ESTRADA
Teléf.: 986 - 57 52 46 - Fax 986 - 57 02 94
sargadelos@astrada.com

POLITICA

Pedro Pedrouzo Devesa

Vivendas ou activos tóxicos? Demos marcha atrás aos desafiuamentos

Vivendas habitadas e vivendas vacías.
Debuxo de Sabela Rivas Campos

Supoñamos que houbera un partido que propuxese a retroacción de todos os desafiuamentos que se levaron a cabo desde o inicio da crise. Non só propoño un alto aos desafiuamentos, senón unha marcha atrás. Grazas a esa norma todas as persoas recuperarían as vivendas das que foron expulsadas por non poder fronte ás hipotecas. Cal é o problema? Acaso estou dicindo algunha barbaridade? Hai formas de levalo a cabo.

A ética dinos que todas as persoas necesitan un fogar no que vivir e non se lles deba furtar ese dereito ante unha situación de precariedade económica, entre outras cousas porque estamos condenando á miseria a demasiadas persoas a cambio de deixar unha vivenda baleira en mans dun desastroso banco que concede créditos a todo o que o pedía.

A lóxica dinos que as vivendas son para vivir, non para permanecer baleiras.

E a economía dinos que se aos bancos lles *adiamos* as débedas e os rescatamos refinanciándoos a xuros espectacularmente baratos e na maior parte dos casos a fondo perdido, con máis motivo habería que rescatar aos seus clientes que non poden pagar a súa hipoteca porque perderon os seus traballos. Non resulta en absoluto razoable aplicar unha norma de morosidade de forma tan radicalmente desigual, con máis motivo se ao que penalizamos é ao que menos ten, ese tipo de discriminación requiriría o nome de discriminación espantosa, negativa quedase curto.

É curioso que ao mesmo ben se lle chame vivenda se o habita alguén, e pase a ser un activo tóxico se o contabiliza un banco. Son miles as familias que despois de botalas das súas casas, seguen sendo morosas bancarias, e a máis inri despois de embargar tamén a vivenda dalgún familiar que a puxo como aval dunha estafa hipotecaria que enriqueceu a centos de directivos bancarios sen escrúpulos, e, moitas das veces, sen cerebro.

Só nos queda a alternativa cidadá. Xa que os nosos parlamentarios son incapaces nin tan sequera de redactar uns artigos que modifiquen a lei hipotecaria e algunha que outra norma que anda destrozando a vida de tantas familias, haberá que pasar a iniciativa popular e poñer nun apuro a todos os que se chaman representantes nosos. Igual espertan do seu sono.

Recentemente estivo en Madrid John Shelby Spong, bispo da Igrexa Episcopaliana (Igrexa anglicana nos EE.UU), falando da necesidade dunha Igrexa inclusiva e respectuosa coa xente, da súa diversidade e da súa condición sexual.

Este bispo de 81 anos segue activo a través de internet (johnshelbyspong.com). Leva anos enfrontándose abertamente cos relixiosos e predicadores *neo-con*, con toda unha -desgraciadamente en expansión- de lectura fundamentalista da Biblia para xustificar o inxustificable.

É un militante dos dereitos civís. Expresa pública e abertamente as súas dúbidas sobre dogmas asentados na tradición relixiosa das diferentes Igrexas cristiás e tamén sobre dogmas de carácter social e político. Para el a Biblia é un libro que medra e que cambia, algo vivo. É, para moitos norteamericanos, un “revolucionario”.

Participa activamente no “Seminario sobre Xesús” unha reunión permanente de 250 estudosos de todo o mundo sobre a Biblia e participa de maneira especial nas investigacións máis actuais sobre o Xesús histórico. “Os evanxeos non están escritos por testemuñas oculares, senón

por unha segunda xeración de cristiáns, 42 anos despois”, lembra. “As interpretacións de Xesús non poden ser entendidas como fotos de Xesús. Só un 16 % das palabras atribuídas a Xesús foron realmente pronunciadas por el. Non me podo imaxinar nin por un momento a Xesús decindo ‘Eu son a verdade’ ou ‘O que coma a miña carne non terá fame’”. Iso son resumos das interpretacións da xente sobre a experiencia con Xesús”.

Spong falou no Ateneo nun foro sobre gays e lesbianas. E foi moi claro ao respecto: “Ensináronnos que os homosexuais eran enfermos mentais. Ensináronnos que a muller era inferior ao home. ...Tratamos a unha chea de seres humanos dunha maneira negativa. Iso é o que non é compatible coa chamada de Xesús de amar ao próximo com a un mesmo, iso que el definiu como o resumo de toda a súa palabra.

O CARRABOXO por KOBÉ LOIS

Entrevista con Alba Nogueira

O Consello de Europa e a estratexia lingüística da actual Xunta de Galicia

Semella claro que a crise e os seus efectos teñen a capacidade de agachar e empequeñecer grandes cuestións que tocan o noso futuro e o noso patrimonio inmaterial. Ou doutra forma: non deberíamos nunca esquecer e asfixiar aquilo que nos fai culturalmente ricos e distintas, precisamente cando nun mercado globalizado a diferenciación é unha clave de éxito. Coa cuestión lingüística en Galicia levamos anos teimando, xunto con outros moitos e variados colectivos e organizacións galegas, no argumento de que a lingua galega é un patrimonio demasiado precioso e demasiado en perigo como para deixalo en mans de políticos que, ou ben o desprezan sen pudor, ou ou ben o “veneran” tanto que nunca o usan fóra da liturxia parlamentaria e mediática. O Consello de Europa acaba de dar un apoio claro ás nosas posturas no seu terceiro informe sobre o cumprimento da Carta Europea das Linguas Rexionais ou Minoritarias, no que analiza a situación dos idiomas cooficiais no Estado. Comentamos a importancia de todo isto coa doutora Alba Nogueira, profesora de Dereito Administrativo na Universidade de Santiago e académica correspondente da Real Academia Galega, que publicou recentemente un estudo sobre a Carta Europea das Linguas Minoritarias.

Antes de nada, poderías explicar brevemente en que consiste esa Carta Europea das Linguas Minoritarias e a súa importancia?

A Carta Europea das Linguas Rexionais ou Minoritarias (CELRM) é un tratado internacional impulsado polo Consello de Europa para protexer a riqueza que supoñen para o patrimonio cultural europeo as linguas tradi-

so dos Deputados no mandato de J.M.Aznar (<http://www.boe.es/boe/dias/2001/09/15/pdfs/A34733-34749.pdf>). A singularidade que ten a súa incorporación ao ordenamento interno é que é unha norma de obrigada aplicación, pero que non pode ser modificada polas leis posteriores. É, en certo modo, unha “lei blindada”, xa que a única forma de non cumprir os compromisos sería denunciar o tratado ante o Consello de Europa ou, por usar termos coloquiais, “darse de baixa”, co desprestixio internacional que implica.

España ratificou para todos os niveis educativos un sistema de inmersión lingüística

cionalmente faladas nos seus territorios. Non é, polo tanto, unha norma para protexer todas as linguas –as dos emigrantes, por exemplo-. Ao ser unha norma internacional só se converte nunha norma interna de aplicación no Estado español se se produce a súa ratificación. España fíxoo no ano 2001 mediante un acordo pola práctica unanimidade do Congre-

E que supón asinar esa carta?

A estrutura da CELRM é bastante singular porque establece unha gradación de compromisos que deixaba unha ampla marxe de decisión aos Estados. Hai unha parte xeral de compromisos menos fortes aplicables a todas as linguas e unha parte de compromisos sectoriais (educación, administración, xustiza, medios de comunicación e actividade económica) na que os estados ratificantes tiñan a liberdade de escoller as linguas

ás que se lles aplicaban e entre varios niveis de protección en función da situación en que estivesen as linguas. O Reino de España ratificou os compromisos máis fortes en case todos os sectores (excepto na Universidade) para todas as linguas que son oficiais. Por poñer un exemplo que pode permitir visualizar mellor ese sistema de “menú variable” que implica a CELRM, no ensino, para cada nivel educativo, a Carta permitía escoller entre:

- 1- prever un ensino garantido nas linguas rexionais ou minoritarias,
- 2- prever que unha parte substancial do ensino se faga nas linguas rexionais ou minoritarias correspondentes; ou
- 3- prever que o ensino das linguas rexionais ou minoritarias correspondentes forme parte integrante do plan de estudos; ou
- 4- aplicar unha das medidas ás que se refiren os puntos 1) a 3) anteriores, polo menos aos alumnos cuxas familias o desexen e cuxo número se considere suficiente.

España ratificou polo tanto para todos os niveis educativos, un sistema de inmersión lingüística nas linguas propias en todos os territorios nos que son oficiais, con independencia de que exista demanda suficiente ou non das familias. Debe haber unha oferta po-

sitiva no sistema educativo que pode viabilizarse de dúas formas: como o fai Cataluña, cun sistema educativo igual para todos os estudantes, *en catalán*, ou como fai Euskadi, con oferta de liñas *en euskera* para as familias que o demanden. Non ratificou, en consecuencia, niveis menos elevados de protección: ensino dunha porcentaxe elevada de materias *nas* linguas propias, ensino *da* lingua propia pero non o seu uso como lingua vehicular, ou ensino *da* ou *na* lingua propia só para aquelas familias que o pidan sempre que a Administración consi-

e envío de informes, fan entrevistas tanto ás administracións implicadas nas medidas de cumprimento como a axentes da sociedade civil para que acheguen a súa versión. No último ciclo de avaliación, por exemplo, unha delegación galega da que eu formei parte e na que estaban representantes da Mesa pola Normalización Lingüística, da Coordinadora de Equipos de Normalización Lingüística, de Nova Escola Galega, do Colexio de Xornalistas, entre outros, mantivemos unha reunión na que lles fixemos chegar a nosa valoración do período

O informe reitera que se están incumprindo compromisos por parte da Xunta de Galicia

dere que hai un número suficiente de solicitantes para poñelo en marcha.
Que son os informes do Comité de expertos e que relevancia teñen?

Outra singularidade da Carta é que, fronte á habitual falta de seguimento dos incumprimentos dos Tratados Internacionais, neste caso está previsto un mecanismo de avaliación periódica. Cada tres anos expertos independentes nomeados polo Consello de Europa visitan os países ratificantes e, mediante un sistema de reunións

avaliado. Con esas opinións e informes elaboran o seu propio ditame, que é publicado e no que se inclúen consideracións e recomendacións en relación co cumprimento dos compromisos. A detección de incumprimentos ten servido no pasado para que as administracións sexan máis dilixentes e adopten medidas de protección máis estritas. Non obstante, aparte da publicidade negativa que implica, polo momento non se ten explorado a vía de esixir a garantía dos compromisos acordados.

Entrevista con Alba Nogueira

Neste terceiro informe que elabora o Comité de expertos, que é o que achega como novidade? Deixa ao descuberto o que poderíamos chamar unha “axenda oculta” da actual estratexia lingüística da Xunta de Galicia?

O informe, ao igual que sucedía co segundo informe, reitera que se están producindo incumprimentos dos compromisos ratificados por parte da

municación, no que a desaparición de moitos medios en galego neste período e a falta de medidas para aumentar a presenza do galego nos medios privados de TV e radio détectanse como incumprimentos da Carta. Tamén en relación con competencias autonómicas se determina que as medidas para promover o uso do galego na sanidade e nas actividades econó-

gado o momento de que os interesados tomemos a palabra e decidamos esixir o cumprimento dos dereitos que reconece a Carta, que son esixibles directamente. Non todos o son, pero si algúns, como os relacionados coa educación.

O galego, a súa utilidade, a súa viabilidade, o seu futuro, neste contexto no que nos movemos....Como ves ti a cousa?

A situación é complexa, xa que nos últimos anos o goberno ten traballado activamente para construír prexuízos en torno ao galego e para restar ámbitos de presenza (educación, medios de comunicación, xustiza...). A perda de falantes, especialmente nas xeracións novas, é moi preocupante, ao igual que a situación en moitas contornas urbanas. É unha situación reversible, pero para iso faría falta unha acción decidida. En definitiva, unha discriminación positiva, que é no que consisten as políticas de normalización, buscando garantir espazos de presenza social que corrixan a desigualdade na que se atopa a lingua en moitos contextos lingüísticos.

É unha situación reversible, pero para iso faría falta unha acción decidida

Xunta de Galicia. A desaparición do modelo de inmersión das galescolas os cambios introducidos co Decreto de plurilingüismo... afastan máis do cumprimento do compromiso de existencia de liñas en galego na educación en todos os niveis educativos. Tamén se fai unha mención relevante a facer unha reflexión sobre o uso do inglés en detrimento da presenza do galego no ensino e en relación cos materiais educativos. Outro gran punto vermello é o dos medios de co-

municación dependentes do sector público son insuficientes.

Se, efectivamente, este informe é un tirón de orellas ao goberno galego, ese tirón sentiríao alguén? Pode ter repercusións?

Agardo que o sentise o Presidente, en primeiro termo, e o responsable de Política Lingüística a continuación. Existen previsións que deben ser postas en práctica e que poderían ser esixidas polos interesados en caso de incumprimento. Seguramente é che-

Ás Furtadelas

No medio dos recortes, médicos gregos organízanse para mandarlles unha mensaxe aos máis pobres: non estades sós.

Como responsable do máis importante departamento de oncoloxía de Grecia, o doutor Kostas Syrigos pensaba que xa vira todo o que se pode ver. Pero non estaba preparado para o caso de Elena, unha desempregada a quen se lle diagnosticara cancro de mama un ano antes de consultar con el.

Angelos Tzortzinis
for The New York Times

Daquela o cancro xa acadara o tamaño dunha laranxa e rebentou por fóra da pel, deixando unha ferida que ela drenaba con panos de papel. “Cando a vimos, quedamos sen fala”, dixo o doutor Syrigos, xefe de oncoloxía no Hospital xeral de Soritia, en Atenas. “Todo o mundo choraba. Era como se describe nos libros, pero era o nunca visto ata agora”.

A vida en Grecia está patas arriba coa crise da débeda. Pero en poucos sectores o cambio é tan doloroso como na Sanidade. Ata hai pouco, Grecia tiña o típico sistema europeo de saúde, con empregadores e empregados contribuíndo a un fondo que, co apoio do goberno, financiaba unha atención universal. A xente desempregada recibía atención e subsidio durante un ano; despois, non obstante, seguían sendo atendidos se non podían pagar a asistencia médica.

A cousa cambia en xullo de 2011, cando Grecia se ve obrigada a asinar un novo préstamo para saír do colapso. Nas condicións estipúlase que tras expirar o período de cobertura, os gregos deben pagar todo custe de atención do seu peto.

(.....)

Preto de 1.2 millóns de gregos son desempregados sen cobertura sanitaria. (...) Un novo préstamo de 17.500 millóns, asinado o mes pasado cos prestamistas internacionais, vai empeorar as cousas.

Os cambios empurran a xente a buscar apoio fóra do sistema tradicional. Elena foi derivada ao Dr. Syrigos por médicos dun movemento de base cidadá que nace para coidar dos que carecen de cobertura. “Estar agora sen emprego en Grecia significa a morte”, declarou o Dr. Syrigos.

O cambio é particularmente grave nos casos do cancro, cos seus longos e caros tratamentos. Cando se lles diagnostica cancro aos parados “o sistema simplemente os ignora”, indica Syrigos. (....)

Hospitais e farmacias esixen agora o pago de medicamentos en efectivo, que para os pacientes de cancro poden supoñer decenas de miles de euros dos que non dispoñen. Co sistema en pleno deterioro, o Dr. Syrigos e varios colegas decidiron comprometerse.

A principios deste ano montaron, por fóra do sistema, unha rede para axudar a enfermos de cancro sen seguro, usando medicamentos sobrantes doados por farmacias, por algunha compañía farmacéutica e mesmo por familias de enfermos de cancro xa falecidos. Se en Grecia descubren un médico que axuda a unha persoa sen seguro usando medicinas do hospital, debe pagar o custe do seu propio peto.

“Somos unha rede Robin Hood”, di o doutor Vichas, un cardiólogo que formou o movemento social en xaneiro. “Pero isto ten data de caducidade”, indica, “nalgún momento a xente será incapaz de doar por culpa da crise. É por iso polo que presionamos o Estado para que volva a asumir a súa responsabilidade”.

O equipo do Dr. Syrigos’s traballa de maneira regular e voluntaria despois de rematar as súas quendas oficiais. Xa atenden a 35 pacientes. “Por veces volvo á casa exhausta, vendo dobre”, di Korina Liberopoulou, a patóloga, “pero mentres haxa material para traballar, esta consulta seguirá adiante”.

Crónica XXVII Foro Encrucillada

Marisa Vidal Collazo
Asociación Encrucillada

O sábado 27 de outubro a Asociación Encrucillada celebrou no Pazo de Congresos de Santiago o XXVII Foro Encrucillada co título “Ciencia e fe: o diálogo necesario”. O Foro estivo dedicado a Bernardo García Cendán, membro do Consello falecido este ano, e o seu obxectivo foi pensar e debater sobre os desafíos e retos que a ciencia actual formula a unha fe e a unha teoloxía que queren seguir sendo significativas para as persoas hoxe.

Por que este tema

Entre ciencia e relixión non existe un antagonismo irredutíbel, nin son dúas dimensións da persoa que se desenvolvan sen posibilidade de se atopar nunca. Por iso o Foro Encrucillada serviu para que fe e ciencia se reconeξαν nos seus propios límites, en atenta escoita mutua, no mutuo enriquecemento, mesmo na súa integración.

A resposta relixiosa vese baixo sospeita por irracional, acrítica, alienante, e aínda inmoral. Ben sabido é que a relación entre ciencia e relixión arrastra unha longa historia de mutuos e estériles desencontros. Abonde lembrar os casos de Galileo (século XVII), Darwin (segunda metade do XIX) e, quizabes noutra medida, Pierre Teilhard de Chardin (mediados do século XX).

te. Non te preocupes e goza da vida”, campaña impulsada pola Asociación Humanista Británica e financiada entre outros polo biólogo británico Richard Dawkins, ateo militante do novo ateísmo de base cientifista.

Por outra banda, o auxe do fundamentalismo bíblico, na súa versión clásica do chamado “creacionismo” ou na moderna do Deseño Intelixente, choca con esta intensificación do reduccionismo cientifista encarnada polos novos ateísmos. Faise preciso distinguir tamén, e así se quixo facer no Foro, entre as divulgacións sensacionalistas e os pareceres das persoas directamente implicadas no coñecemento científico.

Ante o panorama descrito moitos crentes de base sentímonos, con frecuencia, desorientados e perplexos. Vítimas da esterilizante escisión das dúas culturas (a humanística e a científica) oscilamos entre o medo ante os avances científicos e a admiración desmesurada, entre o desprezo de aquilo que se ignora e o complexo de inferioridade fronte a aquilo que, precisamente polo noso descoñecemento, magnificamos.

A única mensaxe do universo é que non transmite mensaxe ningunha?

Neste Foro 2012 quixemos centrar a nosa atención nun asunto complementario ao tratado no Foro do ano pasado, *Por unha nova espiritualidade*, no que se incidía na realidade dunha sociedade “secularizada, plural, materialista, con todas as expectativas postas no desenvolvemento científico e tecnolóxico”.

O prestixio da ciencia medra de día en día, e cada vez son máis os que pensan que só ela é quen de desvelarnos os estratos máis fondos da reali-

En perigo un diálogo necesario

Nestes primeiros anos do século XXI observamos un auxe das hostilidades, dos enfrontamentos entre ciencia e relixión, tanto en publicacións especializadas como, sobre todo, nos medios de comunicación de masas.

Un expoñente do anterior foi a campaña de promoción do ateísmo nos autobuses urbanos de Londres, Barcelona e outras cidades europeas co lema “Probablemente Deus non exis-

Voces cualificadas para un enfoque renovado

No Foro propuxémonos manter vivo o noso afán de comprender a realidade, de facernos cargo dela sen temores nin atrancos e, ao tempo, permanecer fieis á esperanza que abre un horizonte ás nosas vidas. Podemos ofrecer unha interpretación do cristianismo que conxugue a fe bíblica e a ciencia contemporánea? As preguntas e respostas que nos brinda a ciencia esgotan a nosa fame e sede de sentido? A única mensaxe do universo é que non transmite mensaxe ningunha?

Ao teólogo Andrés Torres Queiruga presentouno Elvira Santos, incidindo na súa calidade de persoa que busca ampliar horizontes de sentido. Queiruga abriu a mañá trazando unha visión histórica das relacións entre ciencia e relixión, analizando as consecuencias que do encontro coa ciencia se derivan para unha comprensión verdadeiramente actual da fe.

Despois María Cancelo acompañou na mesa ao catedrático de Física da USC Carlos Pajares Vales, que fora reitor da Universidade de Santiago na década dos 80. Pajares debuxounos un panorama das actuais visións astrofísicas verbo da orixe, a evolución

e o fin do universo, apuntando tamén os puntos de contacto e/ou conflito entre a visión cristiá do universo e as máis recentes cosmoloxías científicas. Sobrecolleunos ver a inmensidade do universo e o afinamento que supón a existencia da vida na terra e a posterior evolución.

Pola tarde, Pedro Castelao presentounos á profesora de lóxica e filosofía da matemática na Universidade de Comillas Camino Cañón Loyes. Fíxonos reflexionar sobre os novos ateísmos actuais, baseados nun reduccionismo cientifista herdeiro das correntes filosóficas positivista e cientifista. O seu relatorio mostrounos as debilidades filosóficas dun discurso que arrasa en ventas. Tamén nos abriu aos desafíos que estes movementos poden representar para a fe.

Tamén no Foro presentamos tres libros recentes. O primeiro foi *Os Salmos. Versión oracional á luz do Evanxeo*, de Manuel Regal Ledo, editado por SEPT e presentado por Ramón Cao Martínez. Seguiuno *Repensar a teoloxía, recuperar o cristianismo*, o libro homenaxe dedicado ao profesor Torres Queiruga, que presentou un dos seus editores, Xosé Manuel Caamaño López. En terceiro lugar, Carme Soto Varela presen-

tounos a última obra do propio Queiruga, *Alguén así é o Deus en quen eu creo*. Estes dous últimos libros están editados por Galaxia.

Rematou o Foro como empezara, co recordo de Bernardo García Cendán (na foto), membro do Consello de Redacción de Encrucillada dende o seu inicio, que finou o pasado mes de xuño, cando xa apuntaba o verán. Cunha celebración intensa,

O Foro fixo lembranza e celebración da vida de Bernardo G. Cendán

elaborada por Victorino Pérez Prieto e musicada por Bea Mosquera con textos e cancións do propio Bernardo, recordamos e agradecemos a súa vida. Acompañáronnos as irmás e o irmán de Bernardo, que se emocionaron con nós, e confirmaron a valía e humanidade do noso compañeiro e amigo, que xa forma parte do Consello no Alén da Revista Encrucillada.

O noso taboleiro Cápsulas formativas

Redacción

A Federación de Centros Xuvenís Don Bosco de Galicia, que ten como misión a educación no tempo libre da infancia e mocidade galegas, quere dar un novo impulso a este labor, ofertando accións formativas -nas que se procura conxugar o presencial coa formación en rede- para facilitar ao máximo a participación nas mesmas.

Baixo a nome xenérico de cápsulas formativas ofertan os seguintes minicursos:

MODALIDADE PRESENCIAL

Curso: CONTACONTOS

- Profesora: Chus Otero.
- Animadora á lectura e contacontos
- Lugar: Asociación Xuvenil Abeiro, A Coruña
- Data : 15 de decembro

Curso: PERSOAS CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIFICAS E A SUA INTEGRACION EN TEMPO LIBRE

- Profesor: Fran J. Gómez.
- Lugar: Asociación Xuvenil Abertal en Vigo
- Data: 3 de novembro

MODALIDADE ONLINE

Curso: ADOLESCENTES E MOCIDADE NO CINE

- Profesor: Jesús Villegas. Profesor de Lengua y Literatura e Crítico

**cápsulas
formativas**
cursos monográficos
outubro-dicembro 2012

Cinematográfico. Colaborador habitual da revista Misión Joven, onde apareceron numerosos estudos seus sobre cine. Autor de varios libros relacionados coa educación. Entre eles destacan Cine con sentido, Organización y animación de ludotecas

- Datat: dende o 29 de outubro ao 9 de decembro (6 semanas)

Curso: OS MEDIOS AUDIOVISUAIS COMO FERRAMENTA EDUCATIVA

- Profesor: Jorge Medal.
- Datat: do 5 de novembro ao 2 de decembro (4 semanas)

Curso: MULLER E CINE

- Profesora: María Quiroga.
- Datat: mes de marzo de 2013. Datat exactas en posterior convocatoria (4 semanas)

Para máis información e para as inscricións,
<http://fedboscolgal.org>

EDITA: Asociación A. IRIMIA

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Manolo G. Turnes, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Xosé Chao Rego, Victorino Pérez Prieto, Xosé Antón Miguélez, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopeña, Gumersindo Campaña, Tareixa Ledo, Moisés Lozano, Clodio González Pérez, Antón Martínez Aneiros, Sara Paz Quiñones, Manuel Pérez Blanco, Xabier Blanco, Bernardo García Cendán, Valentina Formoso Gosende, Celia Castro Ojea, Xerardo Castedo Valbuena, Engracia Vidal, Francisco Xabier Martínez Prieto, Fernando Veiga, Antonio Pinto Antón, Bea Cedrón Vilar, Mariano Guizán Sánchez, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Carme Soto, Marisa Vidal e Xan Guillén, Christina Moreira.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓN EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUBSCRICIÓN: Apdo. 296 - 15705 Santiago de Compostela. Telf.: 655 028 253 / subscriptions@asociacion-irimia.org
Ordinaria: 24 Euros. de Apoio: 36 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: NOVACAIXAGALICIA, CC/2080-0349-85-3040005822- Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81

TIRADA: 1.000 exemplares

DESEÑO E MAQUETACIÓN: Ninfa, Riveiro, Martínez

ISSN: 2172-9182

IMPRIME: Artes Gráficas LITONOR S.A.L.

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.xhtml>

Boa Nova

Nove meses de preocupación, ardor de estómago, inmensas expectativas, sonhos, algún pesadelo, medo, agarimo, moito agarimo, inchan as pernas, o sobrepeso, a tensión, esa moa picada. Parir tras longas horas preguntándome a cada intre canto máis vai durar iso, cando máis vou poder soportar... e ao fin a luz, esa caraña colorada, eses ollos como dúas estrelas roubadas e 17 anos de risas, as trastadas, as mañás frías camiño do cole, vén que che fago ben as coletas, filla que non chegas, as gripes, a ortodoncia, moreas de bicos e mimos, as mañás dos días de Reis, o día que aprendiches a nadar, a túa primeira regra, as festas de aniversario, aquel pixama de osiños que xa non queres, as fotos do mozo na carteira, os aprobados de setembro, e eses sonhos de seres arquitecta, e tamén esa moda rara de festexares ritos estraños, de forma máis estraña aínda. Que teño gañas de que volvas xa, son as 3 da mañá e non durmo. O teléfono que soa, as bágoas que saen, que non me deixan respirar, como ti miña filla, afogada no medio dunha festa estúpida por mor dunha estúpida bengala. Todiñas as estrelas caeron do ceo de repente, fíxose noite e para min xa non houbo máis mundo.

Si, Señor, a min vasme contar de figueiras que maduran, de froita a punto, e de horas incertas!

Porque es ti, porque te creo, porque sabes do que falo, porque me entendes, agárrome forte a esa promesa túa de verán eterno que prometes, como me agarraba a aquelas asas de cadeira do paritorio hai 17 anos, porque preciso crer por riba de todo que esta dor parirá vida. Por Ti, só por Ti.

Christina

A CLAVE

Probablemente Xesús non tivera esta idea apocalíptica do inminente final da historia, presente nos profetas, en certos sectores do xudaísmo, ou mesmo afirmada por Paulo no ano 51 (1 Tes 4, 17). Con todo, estas visións do final denotan o mal que o estaba a pasar a comunidade de Marcos ao ver que ese mundo novo co que soñaban, rexido pola lei do amor, non acababa de callar. E para colmo, xudeus e romanos non só non entendían a mensaxe de Xesús, senón que a distorsionaban e intentaban acabar con eles... A "tentación apocalíptica" está servida!

A nós tamén nos pasa: cantas veces renegamos do mundo no que estamos vivindo, da crise, dos bancos, do último goberno saído das eleccións,... e soñamos cuns Ceos Novos e unha Terra Nova onde nada diso nos afecte!!

Pero como canta Julieta Benegas, *"el presente es lo único que hay"*. Fuxir cara ese futuro soñado de gloria pode servírnos para darnos esperanza, pero ollo!, tamén nos pode descolocar do presente e facernos vivir na inopia dun soño que non existe. O futuro e o pasado son proxeccións, son irreais, o único que non ten fin é o presente no que estamos. Non nos podemos permitir o luxo de vivir desconectados/as da realidade, por máis que nos custe aceptala como é.

Marisa de Corme

DOMINGO 18 DE NOVIEMBRE. XXXIII DOMINGO DO TEMPO ORDINARIO

Mc 13, 24-32

Naquel tempo, díxolles Xesús aos seus discípulos: "Naqueles días, pasada xa aquela grande angustia, o sol ha escurecer, a lúa deixará de alumar, as estrelas caerán do ceo, abalarán as potencias do ceo. Entón verán vir o Fillo do Home sobre as nubes con gran

poder e gloria. E mandará os anxos para reuniren os elixidos desde os catro ventos do cabo da terra ata o cabo do ceo. Aprendede da comparanza da figueira. Cando lle saen os gromos e bota a folla, comprendedes que o verán está a chegar. Así tamén vós, cando vexades que pasan

estas cousas, sabede que xa está pretoño, á porta. Asegúrovos que non pasará esta xeración sen que antes suceda todo isto. O ceo e maila terra pasarán, pero as miñas palabras non pasarán. En canto ao día e maila hora no que isto vai acontecer, ninguén sabe nada, nin os anxos

do ceo, nin o Fillo; sábeo o Pai soamente."

A PALABRA

Falando da lingua

Lidia e Valentina

Como cada vez queda menos ensino regrado...

Ollos ben abertos: primeira lección

Pois si, cada vez queda menos ensino regrado que se dedique a facer cidadáns e cidadás competentes na lingua de noso... Pero aínda estamos nós, dando formación non regrada, pouco organizada, tocando un pouco de aquí e outro pouco de acolá e recordándolle a toda persoa que se achegue a esta revista que, ademais de empregar o galego sempre, debe facelo adecuándoo ao contexto no

que se atope. E onde a xente ten máis dúbidas é no rexistro culto, é dicir, á hora de usar o estándar. E xa que os cidadáns escolleron manter o goberno que tiñamos, tamén vai seguir a mesma política lingüística, polo que decidimos dedicar varios números a facer repaso xeral de gramática de nivel básico..., para que –ademais de repasardes vós– lles poidades axudar aos vosos nenos e nenas que non aprenden a nosa lingua nas escolas...

Hoxe imos comezar por onde, tradicionalmente, se comeza: polo substantivo, é dicir, polas palabras que nomean as cousas, os espazos, as ideas..., ese léxico que se quere saber cando se aprende unha lingua. E como vivimos nunha situación de linguas en contacto, repasamos o xénero, xa que moitas palabras en galego son femininas e en castelán masculinas ou ao revés... Por moito que falemos disto, vese que “custa”. Imos alá:

1- As palabras rematadas **en –axe** son todas **femininas**: a viaxe, a paisaxe, a marxe, a orixe, a vertixe... excepto: o traxe, o paxe, o garaxe e o personaxe (se é varón)..

2- As palabras rematadas en **–ume** son **masculinas**: o cume, o costume..., excepto a acedume, a servidume e a mansedume.

3- As palabras rematadas en **–or** son **masculinas**, excepto: a flor (nesta ninguén se engana), e tamén: a calor, a suor, a color/cor, a dolor/dor.

4- As palabras rematadas en **–se, –ite** e **–te** son **femininas**: a hepatite, a análise, a eclipse, a dose, a diabetite...

5- *Repaso de termos masculinos (o)*: o bechamel, o berce, o cal, o cárcere, o couce, o cuspe, o diadema, o dote, o fel, o labor, o leite, o mar, o masacre, o mel, o nariz, o sal, o sangue, o sinal, o sorriso, o ubre, o vexame, o xiz.

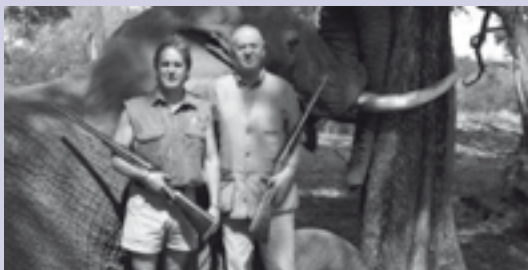
6- *Repaso de termos femininos (A)*: a ábsida, a árbore, a arte, a azouta, a canle (sinónimo a cal), a fame, a fraude, a fronte, a lavalouza, a omoplata, a orde, a pantasma, a ponte, a reuma, a sebe, a sentinela, a síndrome...

A aula de hoxe rematou... Ata a próxima!

O Fachineiro real

Choros

Seica anda o noso monarca dicindo que España, vista desde dentro, dá ganas de chorar. Non sei se aseguraba o mesmo xa cando xogaba ao golf con Franco ou cando lle dicía a unha xornalista estranxeira que non toleraba que se falase mal de don Francisco na súa presenza, porque cumpría non esquecer de onde vimos. E non lle faltaba razón, sobre todo a el. O fachineiro tamén chorar chorou o domingo á tarde -de hai unhas semanas. Un coñecido foi buscar o comportamento tradicionalmente conservador do electorado galego na redención dos foros e a transformación dos campesiños en propietarios -grande diferenza cos de Andalucía ou

Estremadura- teoría disque apoia-da por algún historiador de sona. O fachineiro pensa, porén, que o comportamento do corpo electoral hase de achar no *Bamboleo*, ese coñecido programa da TVG. Calquera que gozase da miña experiencia de visionado dun anaco dese espazo, atopará respostas aos

porqués do noso proxecto de país. Os únicos abraizados foron os redactores da emisora alemá Deutsche Welle, que emite en portugués para África e que cualificaron os resultados galegos como “sorprendentes”. Malpocados eles, tan faltos de documentación. Desde África todo debe parecer distinto.

A.Q.